

підтримки як на законодавчому так і на фінансовому рівні шляхом надання «дешевих» кредитів як на створення бізнесу, так і на його розширення та вдосконалення, зменшення податків, гарантування банківських позик, створення консультативних, інформаційних та інноваційних центрів та інше. Необхідність підтримки малих підприємств в усьому світі вважається прямим обов'язком держави, тому що вони поступаються великим підприємствам за можливостями модернізації, залученням фінансових ресурсу, конкурентної спроможності товарів та послуг [4].

Таким чином, аналіз та залучення світового позитивного досвіду розвитку та підтримки малого бізнесу свідчить про необхідність створення цілісної, комплексної системи державної підтримки розвитку цього сектору економіки, запровадження якісного правового поля для ефективної діяльності не лише дрібного підприємництва а й у перспективі всіх галузей економіки.

Список використаних джерел:

1. Малий бізнес. Зарубіжний досвід.// Все про бізнес. (Електронний ресурс) Режим доступу : <http://probiznes.com.ua>.
2. Облік та оподаткування суб'єктів малого бізнесу в зарубіжних країнах в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності - Інтернет-ресурс : www.irbis-pbuv.gov.ua
3. Оксана Квасниця. Особливості державної підтримки малого бізнесу у зарубіжних країнах / Квасниця О. // Світ фінансів. ТНЕУ - 2012. - Вип. 2. - С. 177–187.
4. Accounting: systems and procedure / David H. Wever, Edward B. Brover, James M. Smiley & Antony J. Poreca. – 4 edit. – Part 1. – 10 rh, 1982. – 280 p.

Соклаков М.М.

студент;

Жукова Л.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ І ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Розвиток конкурентного середовища є одним із пріоритетних завдань соціально-економічної політики держави та важливою умовою для прогресу підприємництва в Україні. Державне сприяння підвищенню рівня конкурентоспроможності та інноваційності української економіки має важливе значення для розвитку внутрішнього ринку завдяки стимулюванню суб'єктів підприємницької діяльності до виробництва високотехнологічних товарів та надання якісних послуг, впровадження інновацій, а також для виходу вітчизняних товаровиробників на європейський ринок. Цей процес сприяє суб'єктам господарювання в отриманні доступу до потенційних

можливостей, які пропонують Угода про асоціацію між Україною та ЄС та поглиблена й всеохоплююча зона вільної торгівлі [1].

В нових умовах процес виходу на європейські ринки загострив проблему вжиття державних заходів для істотного підвищення конкурентоспроможності економіки та досягнення належних ефектів реалізації конкурентної політики. На розвиток конкуренції та рівень конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності в Україні негативно впливає низка дестабілізуючих факторів.

Кожного року Всесвітній економічний форум [2] шляхом опитування проводить дослідження щодо оцінки топ-менеджерами компаній факторів, які перешкоджають веденню бізнесу в країнах. Результати опитування українських підприємців показано на рис. 1.

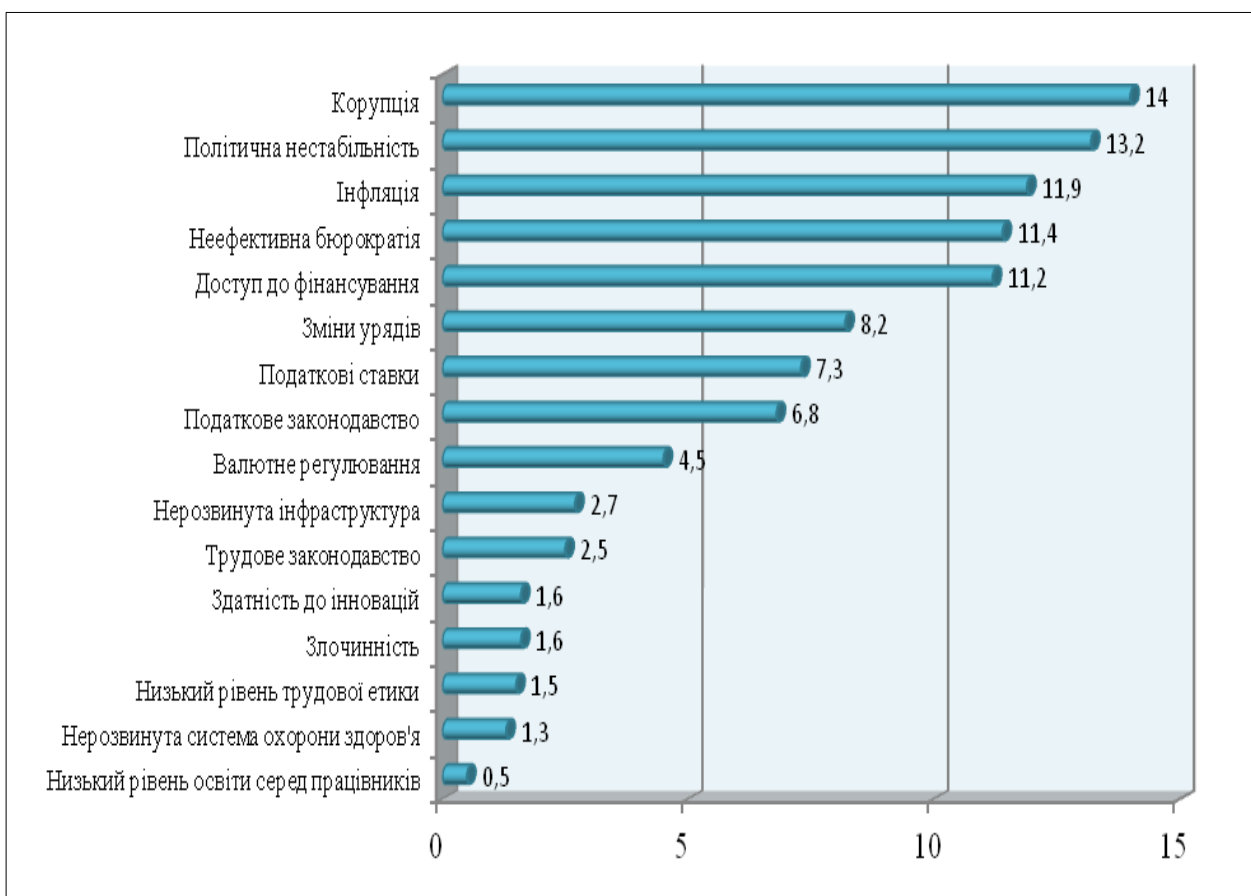

Рис. 1. Фактори, які перешкождали веденню бізнесу в Україні у 2016 році, % (за результатами опитування українських підприємців)

Джерело: [2]

Першу позицію у рейтингу очолює корупція – 14 %. Корупція завжди входила у трійку дестабілізуючих факторів, але у 2016 році вона посіла перше місце і продовжує впевнено тримати позицію. Зазначений фактор не входить до числа показників, які використовуються для розрахунку Індексу конкурентоспроможності, але дозволяє зрозуміти проблеми, які найбільшою мірою перешкоджають веденню бізнесу в регіонах України.

Негативна динаміка низьких рейтингів в оцінках успішності боротьби з корупцією, підвищення конкурентоздатності, рівня соціального забезпечення тощо свідчать про те, що Україна перебуває в зоні ризику опинитися серед «крихких країн» [3], які потенційно можуть стати об'єктом зовнішнього управління. Хоча історія надає нам досить непогані шанси для подальшого економічного розвитку. Про це свідчить новітня економічна історія хоча б стосовно Японії та деяких «південноазійських тигрів» [4, с. 9]. Тому при поступовому переході до нового світового порядку ми маємо подолати інституційну невизначеність соціально-економічного розвитку країни задля забезпечення конкурентоспроможності господарчої системи та збереження своєї національної ідентичності.

Нестабільність державної політики є наступним бар'єром для ведення бізнесу в Україні. На третьому місці в рейтингу найбільш проблемних факторів для ведення бізнесу розташувався лідер торішнього рейтингу – інфляція. Раніше найпроблемнішим фактором для ведення бізнесу українські підприємці вважали податкову політику і вона впевнено посідала першу позицію, але у 2016 році податкова політика уже не входить навіть у п'ятірку найбільших дестабілізуючих факторів. До першої п'ятірки також традиційно увійшли неефективна бюрократія (11,4 %) та доступ до фінансування (11,2 %). Далі зазначені неефективність роботи чиновників (8,2 %) і податкові ставки (7,3 %). Неефективність роботи чиновників більш ніж удвічі частіше називалася пріоритетною проблемою керівниками інвестиційного бізнесу, ніж енергетичних, видобувних і торгових компаній.

Отже, найбільш проблемні фактори для ведення бізнесу пов'язані з державними інституціями та з оподаткуванням. Проте Україні вдалося зберегти такі конкурентні переваги, як високоосвічене населення, гнучкий та ефективний ринок праці, перспективний за обсягами внутрішній ринок.

Перша трійка найбільш проблемних факторів абсолютно ідентична для компаній будь-якого розміру – великого, середнього або малого бізнесу. Спостерігається пряма залежність між розміром компаній та пріоритетністю для них факторів нестабільності державної політики та податкової політики, у той час як у випадку корупції залежність зворотна – чим більша компанія, тим менше проблем у неї виникає через корупцію [5].

Враховуючи вищезазначене, максимально використати можливості Угоди про асоціацію для зростання внутрішнього ринку України можна за умов поліпшення якості ділового клімату шляхом викорінення дестабілізуючих факторів ведення бізнесу, оскільки спроможність вітчизняних товаровиробників утримувати власні позиції на міжнародних ринках, диверсифікувати експорт в товарному та географічному вимірах визначається саме якістю національного ділового клімату.

Отже, потенційно Україна може бути однією з провідних країн світу. Цьому сприяє її величезний внутрішній ринок, порівняно кваліфікована й водночас дешева робоча сила, значний науково-технічний потенціал, великі природні ресурси та наявність інфраструктури, хоч і такої, що потребує значних інвестицій для підтримання.

Сучасне розуміння впливу цивілізаційних основ на забезпечення сприятливого середовища для розвитку ефективної конкуренції відтворює ситуацію «забігу Чорної Королеви» з казки про Алісу у Задзеркаллі: нам потрібно бігти навіть для того, щоб хоч би встояти на місці. Щоб рухатися вперед – мусимо бігти вдвічі швидше. А для цього нам потрібна інноваційна допомога та інтеграція до структур Європейського Союзу, оскільки іншого варіанту практично не існує [4, с. 12].

Таким чином, інституційне забезпечення конкурентоспроможності країни має супроводжуватися реальними і дієвими заходами, які передбачають відновлення належного рівня поведінки суб'єктів підприємництва. Ці заходи мають бути спрямовані на підвищення якості суспільних благ, які пропонує держава, стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу, захист національного виробника і всілякий розвиток внутрішнього ринку.

Список використаних джерел:

1. Лагутін В. Д. Конкуренція і конкурентна політика в умовах європейської інтеграції України / В. Д. Лагутін // Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність національної економіки», 5–6 жовтня 2017 р. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. – С. 42–46.

2. Фактори, які перешкоджали веденню бізнесу в Україні у 2016 році (за результатами опитування українських підприємців) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/>

3. Bohl R. The World is Much Better off than it Feels [Електронний ресурс] // Geopolitics Made Super. – Режим доступу : <https://www.geopoliticsmadesuper.com/2016/07/27/the-world-is-much-better-off-than-it-feels/>

4. Шаров О. М. Місце України в глобальній економічній системі: потенціал та перспективи / О. М. Шаров // Стратегічні пріоритети. – 2017. – № 2 (43). – С. 4–19.

5. Звіт Антимонопольного комітету України за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=133712&>